

133. Møde.

Mandag den 3. Maj, Kl. 1.

Formanden: Vedkommende Udvalg har afgivet Betænkning over:

Forslag til Lov om fortsat Hjælp til arbejdsløse efter Arbejdsløsheds-kassehjælps Ophør.

Eksemplarer ere omdelte.

Udenfor Dagsordenen har Indenrigsministeren Ordet for at fremsætte et tidligere anmeldt Lovforslag.

Indenrigsministeren (Berntsen): Det Lovforslag, jeg herved skal have den Ære at fremsætte for det høje Ting, indeholder Ændringer i og Tillæg til den nugældende Sparekasselov af 28. Maj 1880. Naar jeg saa nær ved Slutningen af indeværende Rigsdagssamling indbringer et saadant Lovforslag, er det ikke i Haab om at se det ophøjet til Lov i denne Samling, men det er for at give Befolkningen Lejlighed til at kende Ministeriets Standpunkt i denne Sag, og for at dette Spørgsmaal, der er af en ret indgribende Betydning, kan blive drøftet af Vælgerne omkring i Landet med deres respektive Folketingsmænd, før Sagen optages til endelig Behandling i den kommende Samling.

Det var med en vis Ængstelse, Folketinget i Samlingen 1879—80 gik ind paa en Statskontrol med Sparekasserne. Den store Bevægelse, der var foregaaet indtil da med Hensyn til Oprettelse af Sparekasser, var ikke blot af filantropisk Art, nej, det var et Led i den stærke Bestræbelse for at udvikle Befolkningens Selvstyre og for at stille Venstrebefolkningen, navnlig paa Landet, saa fri og saa uafhængig som muligt i økonomisk Henseende overfor Højre, som den Gang næsten udelukkende dirigerede de daværende Pengeinstitutioner her i Landet. Men for at Sparekasseinspektionen ikke skulde blive et Vaaben i Ministeriets Haand imod Befolkningen, søgte man fra dette Tings Side at stille Sparekasseinspektøren saa fri og uafhængig af Ministeriet som muligt. Sparekasseinspektøren modtager Regnskaberne fra samtlige Sparekasser hvert Aar og over Kritik over disse, Sparekasseinspek-

tøren har Ret til uden nogen som helst Foranledning af Indenrigsministeren at foretage Kasseeftersyn i de Sparekasser, hvor han finder Anledning dertil, og Sparekasseinspektøren kan uden nogen som helst Tilladelse fra Ministerens Side erklære en Sparekasse for lukket, saa snart han finder, at Reservefonden er tabt og 5 pCt. af Indskudskapitalen. I enhver Henseende er Sparekasseinspektøren stillet saa frit som muligt overfor Ministeren, og det var med fuldt Overlæg, at navnlig Folketinget søgte at stille Sparekasseinspektøren saaledes, som han er stillet.

Nu er der hengaaet 29 Aar, siden Sparekasseloven udkom, og den Udvikling, der i den sidste Menneskealder har fundet Sted paa Sparekassevesenets Omraade, har selvfølgelig umuliggjort det for en enkelt Mand at føre nogen virkelig Kontrol med de mange Sparekasser, der findes her i Landet. Allerede 1881 var der her i Landet 446 Sparekasser med en Indskudskapital af 254 Mill. Kr.; i 1907 var Sparekassernes Antal steget til 516 med en Indskudskapital af 774 Mill. Kr., og i indeværende Aar findes der 540 Sparekasser med en Indskudskapital af henvend 800 Mill. Kr., desuden er der 22 Bankinstitutter, som i særlige Sparekasseafdelinger have indestaaende 68,2 Mill. Kr. Det er da en Selvfølge, at en enkelt Mand ikke kan føre et effektivt Tilsyn med saa mange Sparekasser. I det sidst forløbne Aar har Sparekasseinspektøren undersøgt personlig 64 Sparekasser, men der vilde, hvis han skulde gaa rundt og inspicere samtlige Sparekasser, blive 9 til 10 Aar mellem saadanne Eftersyn af hver enkelt Kasse.

Opskræmt som Befolkningen er bleven ved de seneste Tiders Begivenheder, er der fra mange Sider fremsat Ønsket om en stærkere og fyldigere Kontrol med Sparekasserne end den, der nu finder Sted; og der er i saa Henseende to Veje at gaa: Enten kan man gaa den Vej, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) i forrige Møde tog Ordet for, at lade Sparekasserne overtages af Staten, at lade Staten ordne hele dette Forhold, ansætte Embedsmænd til at lede disse mange Institutioner — eller man kan gaa den Vej, som jeg ønsker at gaa, at bygge videre paa det bestaaende Princip, det Princip, der er slaaet fast i Loven om Spare- og Laanekasser af 28. Maj 1880, nemlig det, at Befolkningen lige som hidtil selv styrer sine Pengesager og ordner dette økonomiske Anliggende, men under en stærkere Kontrol end hidtil. Det er